

Yakoopo

Yakoopono aa kua aavaa fafaara reeravai

Anutuuqaa gioonna kiaapuuya mmuakiaa mmatavau vida raubiriima kiooyani Yakoopono fafaara reeravai. Ausa hanigieera gioonna kiaapu safu tuanaaya yoketaama yaata utida mmooriiyauvaa iida variateera kuaiyauvaa Yakoopo iyani reeravai. Yisuu Kirisiinnara kutaavaivee tida innara mmoori iikiaiayuvo inna yoketaa aataruuvaivee tuuvaara Yakoopo fafaara reeravaivee.

1 ¹Na Yakoopono Anutuuqaa mmooriivaata Udaanga Yisuu Kirisiinna mmooriivaatama vareera vaidivoono aa yanaa aavaa fafaara raunoo. Ngia Isarairaa yaakuuvaitana yukukidiri taaravaitana oyaiyakidiri diitooya vo yoosinna vo yoosinna mmuakiaayauvaki vida raubiriida varaiyara na ngiiyara yaata utuee boo kiaunoo.

Iinno teeraivo tiisi nninai ta yaagueeqama variaaravee

²Ni seenayaso, ari vookara ari vookarai iinno teeraiyauvo ngiisi nninaraivaara pinaama sirigakiatee. ³Vaa ngia taavai. Yisuunnara ngia kutaavaivee kiaivaara iinno teeraiyauvo ngiisi nninainnaata fai ngia mmannammannama kiada yaagueeqama variaaravai. Vaa ngia ii aataru ivaa arinaima teeda rikiaivaara pinaama sirigakiatee. ⁴Ngia Anutuuqaa aataruuvaa iidada koovayaida variateeraivaara mmannammanna yaagueeqama nnaasu varia rada vida sidommidooma kiatee. Ngia itaama varidada fai Anutuuqaa yaagueeqa voovaara hama buaakiaaravai. ⁵Fai ngiikidiri gioonna kiaapu voovoona ari varinara aataruuvaara kumimakainno tinni yoketaivaara Anutuuqaata kua tiao yaparakiavee. Anutuuqo mmuakiaa gioonna kiaapuuya mminnaiyauvaa kati mmioo hama iyara maisa kua tiivoono fai tinni yoketaivaa inna mmunaravai. ⁶Ivo yaaku varai suaivaki yaaku varoo varioo Anutuuqaara kutaavaivee kiaivee. Sa ivo taara yaata utuaivee. Ivo itaama iivo inna ataama vaivai. Gioonna kiaapu voovoona taara yaata utiivoono nnoori pinaivaa

yuunnaivo utikio korokoroovaa roosiivai. ⁷Itaama taara yaata utii gioonna kiaapuuvu Udaanga Anutuuqaa yaparai mminnaivaara sa yaata utuoo kiaivee: Na varaanaravaivee, kiaivee. Fai hama varaanaravai. ⁸Itaama iivoono ari varinara aataru mmuakiaayauvaara iikiaunnee pikiaunnee? kiaa kioo taara yaata utuoo kumimakainno varivai.

Yakoopo mmanna haipuuvaaraata hoona suvuairavaaraatama tiravai

⁹Mmanna haipu vaidiivo ausa hanigioo yoketaama variivaa Anutuuqo inna vitoo aruoo yapano rikioo sirigakiaivee. ¹⁰Hoonu suvuai vaidiivo ausa hanigiaivaa Anutuuqo inna vitoo aduoo yapano rikioo ivoota sirigakiaivee. Fai ivo ikiauvaa pairaivo too aasannainno tasisieenno tuoo kuaineema fai taikaanaravai. Ivaara Anutuuqo inna aduoo yapaivaara sirigakiaivee. ¹¹Suaivo ngioo tammaivaudiri ikiauvaki yaagueeqama taikio rikioo ikiauvo aasannaikio pairaivo tasisieenno mmataivaki tuoo vioo maisaivai. Itaama vaineema hoona suvuai vaidiivo ari mmooriiyauvaara yaata utuoo iinnonno fai suai voovai nnino taikaanaravai.

Mmoori maisaivo gioonna kiaapuuya iinno taanara nniivai

¹²Vaidi voovaasi iinno teeraivo nnikio rikioonnaata mmannammanna yaagueeqama variivaara Anutuuqo innara yoketaivo. Ivo iinno teeraivaa yaatara kino rikioo Anutuuqo irisai tupatupaa variraivaa inna mminaravai. Irisai tupatupaa variraivaa mmuakiaa gioonna kiaapu innara mmuduuya riraiya mminaravaa Anutuuqo vaa kua kiaa teerama kiaivai. ¹³Iinno teeraivo vaidi voovaasi nnino too sa ataa kua kiaivee: Aa iinno teera aavo Anutuuqaasidiri nniivaivee, kiaivee. Hama yoypeema maisa aataruovo Anutuuqaa iinno taanaravai. Anutuuqo ariinoo hama gioonna kiaapu voovai iinno taanaravai. Ivaara sa itaa kua kiaivee. ¹⁴Gioonna kiaapu voovaaki iinno teeraivo inna iinno taanara nnikio rikioo ari aakiaivaki inna varaatai aataru maisaivo inna iinno taanara nniivaa inna iikiata iikiatainono too fai kaanaivo vainaravai. ¹⁵Gioonna voovoono nnaakaraivaa sunnaineema gioonna kiaapu voovai inna varaatai aataru maisaivo innaki vainoo. Vakia roo vioo vioo pinaavai vaino too gioonnaivo nnaakaraivaa mmataivaa roosiima ivo mminnamminnaa maisaivaa varaanaravai. Varano nnaakaraivo yokeevaa roosiima mminnamminnaa maisaivo pinaavai vaino too fai putinaravai.

¹⁶Ni seena na ngiiyara mmuduuya ruauyaso, sa ii tauraa na kiau kua ivaara yaata utida koonnama rikiaatee. ¹⁷Anutuuqo mmuakiaa mminnaa ngiau aapu mmeekia teeraiyauvaa uuvoono tikio mmuakiaa aataru yoketa yoketaiyauvo kati ngiau aapu innasidiri tiisi tiivai. Ivo hama hanigioo ari vookaraama varivai. Ivo ari variivaungiaa varivai. Suaivo hanigiaikio ti mmannammannaivo hanigiaineema hama Anutuuqo

itaivai. ¹⁸Ivo ari yaata utiivaugiataama iinno ari kua kutaivaa ti kiaa ti mmioo ti ausaiyauvaa hanigiakiai ta hanigiada inna raunna mmaapuya variaunnava. Ta mmuakiaa mminnaiyauvaa ivo iima kiooyauvaa yaatarada tauraa variaaraivaara ivo itaama iivai.

Anutuuqaa kuaivaa rikiada iikiatee

¹⁹Ni seena na ngiiyara mmuduuya ruauyaso, aa na tinara kua aavaara yaata utuatee. Ngia mmuakiaaya ngii seenaiya kiai kuaivaa rikiada yaata tu kiada vakiatee. Sa akiairaama gioonna kiaapuuyaata kuaivaa kiatee. Sa makee tinai buaaru kiatee. ²⁰Vaidi voovono buaaru nnaasu kiaivo hama Anutuuqo yaata utiivaugiataama safu tuanaavai varivai. ²¹Itaama vainai teeda mmuakiaa maisamaisai aataruuyauvaa ngia iikiaiuyauvaa pikiatee. Ngia aduoo tirooma varida Anutuuqo ari kuaivaa ngii aakiaiuyavaki yapa kiaiuyauvaara tuqinnama rikiada puaisa utuatee. Fai ngia itaama iikio Anutuuqo aikiooma ngii vitoo yoketaivau yapaanaravai.

²²Sa Anutuuqaa kuaivaa mmanna yaataivaadiri rikiada pikiatee. Tuqinnama rikiada varada iikiatee. Ngia mmanna yaataivaadiri rikiaiya ngiingiiyara unnakua kiaa kiada iikiaavai. ²³Gioonna kiaapu voovono Anutuuqaa kuaivaa mmanna yaataivaadiri nnaasu rikioo hama ivaa iivoono vaidiivo pinumaivaki ari viri nnikiivaa taivaa roosiivai. ²⁴Ivo pinumaivakidiri ari mmannammannaivaa too pikioo vioo makee tikio ivaara taunnu kiaiivai. ²⁵Gioonna kiaapu voovono Anutuuqaa kua safuuma vaira aataruuvaa tuqinnama too rikioo iikio too Anutuuqo mminnamminnaa maisaivakidiri inna vitoo yoketaivau yapa kiaikio kati mmamma dummukiara yoketaama varivai. Itaama variivono hama Anutuuqaa kuaivaa mmanna yaataivaadiri rikioo taunnirama kioo mmannammanna ivaa rikioo iinono Anutuuqo too inna tasipama varino fai ivo yoketaama mmooriivaa varaanaravai.

²⁶Gioonna kiaapu voovono ariiyara yaata utuoo tinoo: Na vaidi yoketaa Anutuuqaa kuaivaa rikiee iikiauavee, tiivo hama ari avaivaa tuqinnama haitaturainno ivo ariiyara unnakua kiaa mannaka tiivai. Ivo Anutuuqaara iira aataruuvaa iinnonno kuminayaa iivai. ²⁷Anutuuqaara iira aataruuvaa gioonna kiaapuuya iikiaivaa ti Napoova Anutuuqo too tinoo: Inna aikioo yoketaa aataru tuanaavai. Hama koonnama vainoo, tii aataruuvo ataama vainoo. Gioonna kiaapu voovono viina nnaakaraiyaraata muaada gioonnaiyaraatama tuqinnama haitatuunno iya mmuaararavaa ivootama varoonno mmatayaa diaa aataru maisamaisai aataruuyauvaa mmooka hanigia mmiivai.

Mmuakiaa gioonna kiaapuuyara yoketaayavee nnaasu kiatee

2 ¹Ni seenayaso, ti Udaanga Yisuu Kirisiinna oyai ari vookaraiivo vainoo. Ngia innara kutaavaivee tiraiya sa vo vaidivaara yoketaavee

tida vo vaidivaara maisavee kiatee. ²Taara vaidivaitana ngii nuuna aakiaivaki ngiaaraivaara yaata utuatee. Vuaivo yaaku oopuyaa uyira mminnaa gooraivaadiri iima kiaivaa uyua kioo uyira raira yoketaiyauvaa rau kioo nniivai. Vuaivo mmanna haipu vaidivai maisai uyira rairaiyauvaa uyua rau varoo nniivai. ³Fai ngia uyira raira yoketaiyauvaa rau varoo nii vaidiivaara kua yoketaivaa kua kiada kiara: Numa aa mmaata yoketaa aavau varianee, kua kiada mmanna haipu vaidiivaara kiara: I diatainai oro ukuakuavau dianee. Vara i variatainai ngieera mmata ivau varianee, kua kiada ⁴ngia ngiingiiyara koonnama yaata utida vooya aruoo yapada vooya aduoo yapaivaara itaa kua kiaravai. Ngia itaama koonnama yaata utida kua pinaivaara dira vaidiia maisama yaata utida iikiaiya roosiima ngiingii seenaiyara itaa kua kiaravai.

⁵Ni seena na ngiia yara mmuduuya ruayaso, rikiatee. Anutuuqoono gioonna kiaapuuya innara mmuduuya ruaiyani ivo gioonna kiaapuuyara diravai iya kuaaraivaara vaa kua kua kua teerama kieeravai. Gioonna kiaapu vooyara aa mmata aavau variaiyano yara kuaano: Mmanna haipuyavee, kiaiya mo Anutuuqo iya ivaki kuaaraivaara mmataama kiaivainnee? Iyaatama kuaaraivaara ivo mmataama kiaivai. ⁶Mo Ngieenoo mmanna haipu gioonna kiaapuuyara maisayavee kiaavai. Mo dee vaidiyaano mmooi maisaivaa ngii mida ngii utu raririida kua pinaivaara dira vaidiivaasi ngii yapaivainnee? Mo hoona suvai vaidiiaano itaa kiaavai. ⁷Ngia Yisuu Kirisiinnaniya variaavai. Mo iqiiyaano inna nnutuuvauddiri koonnama yaata utida unnakuavaa kiaivainnee? Iyaano itaa kua kiaavaivee.

⁸Anutuuqo gioonna kiaapuuyara diravai kua mmaanna tuu voovai vainno tinoo: A aiyara tuqinnaannaneema ai seenaiyaraatama tuqinne yara mmuduuya ruanee, tii ivo inna Anutuuqaa kua mmaanna yoketaavai vainoo. Ngia ii kua ivaa rikiaada iida fai ngia safuuma variaaravai. ⁹Mo fai ngia hama ivaa rikiaada iida gioonna kiaapu vooyara yoketaayavee tida vooyara maisayavee kua kiada fai ngia mminnamminnaa maisaivaa varaaravai. Varada mmaanna tuu kuaivaa hatoka kikio fai ivara kua pinaivo ngiiki vainaravai. ¹⁰Gioonna kiaapu voovono Anutuuqaa mmaanna tuu kua vooyavai aikiooma rikioo iinnonno mmuaavai nnaasu hatokoo mmuakiaavai hatokaivai. ¹¹Anutuuqo tunoo: A nnaata vaati varaannaikua sa mmuara heera aataruuvaa iikiane, tuuvoono vo kuavai tunoo: Sa gioonna kiaapu voovai ruputino putuaivee, tiravai. Mo fai hama ngia mmuara heera aataruuvaa iiraida ngia ngii seenaiya ruputikiai putikiai fai ngia mmaanna tuu kuaivaa hatokaaravai. ¹²Anutuuqaa mmayaaya yoketaa aataruuvono vaidiia mminnamminnaa maisaiyauvo yeena roosiima iya rau kiaivaa hatoka kuaikiai iya kati mmamma dummukiara yoketaama kuaavai. Ii kua ivara kua pinaivaa tira suaivaki Anutuuqo gioonna

kiaapuuya yaparainaravai. Fai ivo ngii yaparainaraivaara yaata utida safuuma kua tida yoketaama varida iikiatee. ¹³Vaidi voovoono hama ari seenaiyara boo tiivaa Anutuuqo inna yaparainara suaivaki fai safuuma inna yaparainno hama innara boo tinaravai. Ivaara yaata utida safuuma variatee. Boo tira aataruuvoono Anutuuqo ti yapairara aataruuvaa yaataravai.

Anutuuqaara kutaavee tiivoono yoketaivaa iivai

¹⁴Ni seenayaso, vaidi voovoono tinoo: Vaa na Yisuunnara kutaavaivee kiaunoo, tiivoono mo fai hama ivo mmoori yoketaivaa iirama kino ivo itaa kua tiivaa kaanaivo vainaravainnee? Ai hameetavee. Kuminayaa vainoo. Ivo itaa kua tiivaudiri Anutuuqo inna vitoo yoketaivau yapaanaravainnee? Ai hameetavee. ¹⁵Ngii seena gioonna kiaapu vaa ausa hanigiai voovoono hama uyira rairaiyauvootaikio hama inna yeennaataikio ¹⁶ngiikidiri voovoono inna tinara: Ai uyira rairaiyauvaa uyu rau kiee tootoka variee kaayauma yeennaiyauvaa nnaanee. Anutuuqo i tasipama varinoo, kiaa kioo mo fai hama ivo yeennaiyauvaata uyira rairaiyauvaatama inna mmينو fai inna kua itaa kua tiivaa kaanaivo vainarannee? Ai hameetavee. ¹⁷Mmuaikaraama gioonna kiaapu voovoono Yisuunnara kutaavaivee tiivoono mo fai hama ivo inna kuaivaa rikioo iirama kioo kati varino ivo tii kuaivaa hama kaanaivo vainaravaivee. Inna kuaivo vaidi putiravaa roosiivaivee.

¹⁸Gioonna kiaapu voovoono ari seenavaa tinara: Eenoo Yisuunnara kutaavaivee kiannanoo. Mo neenoo mmoori yoketaivaa iikiaunoo, tinaraivaara fai na ivaara sai tinara: A hama mmoori yoketaivaa iirama kiee a dataama kiee Yisuunnara kutaavaivee kiannannee? Mo a kutaavaivee kiannaivaa kaanaivaa ni vitaakianee. Na mmoori yoketaivaa iikiauvaara na Yisuunnara kutaavaivee kiauvo kooyaa vainai fai a taanaravaivee, tinaravai. ¹⁹Anutuuqo ari mmuaavai variiavaara a kutaavaivee kiannanoo. Inna kutaavai a kiannanoo. Mo mmagia maisaiyaata innara kutaavaivee kiaa kiada aatuuda biribiriikiaavai. ²⁰A kumimakakuavee. Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kiee hama mmoori yoketaivaa iikiannaivo hama kaanaataivaa oyaivaa i rikiaatainne? Inna aikioo, fai na ivaara i kiaa i mminaravee. ²¹Ti rubuungaa Aparahaamaara mo Anutuuqo dataama kioo tunoo: Safuuma varira vaidivaivee, tiravainnee? Ivo ari mmaapu Isaakaa yeena tapiivo kiisama ngiaunnannuma vauvau ruputu kioo hudaanara uuvaara Anutuuqo innara tunoo: Safuuma varira vaidivaivee, tiravai. Ivo itaama mmooriivaa uuvaara Anutuuqo itaa kua tiravai. ²²Vaa a taannavai. Ari uu mmooriivoota Anutuuqaara kutaavaivee tuuvootama mmuaavau vairavai. Ivo tauraa Anutuuqaara kutaavaivee tuuvo ari mmaapuuvaa iinaree kiaa uuvaudiri kaanaivo vairavai. ²³Anutuuqaa

kua fafaaraivo vainno tunoo: Aaparahaamo Anutuuqaara kutaavaivee tuuvaara Anutuuqo innara tunoo: Inna a safuuma varira vaidikuavee, tuu kuaivaa kaanaivo vairavai. Itaama vauvaara Anutuuqo innara tunoo: Aaparahaamo ni seena tuanaavaivee, tiravai. ²⁴Ivaudiri vaa ngia taavai. Gioonna kiaapu voovoono Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kioo inna mmooriivaatama iivaara Anutuuqo innara tinoo: Inna safuuma variraivovee, tiivai. Gioonna kiaapu voovoono Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kioo hama mmoori yoketaivaa iirama kioo kati variivaara hama Anutuuqo innara safuuma variraivovee tiivai.

²⁵Mmuakaraama nnaaruaa gioonna voovai sabi nuaira aataruuvau nuuvaa nnutuuvo Rahaapo iiravai. Ivo Yosuaanna ngiaammuauya tuqinnoovaa Anutuuqo innara tunoo: Safuuma varira gioonnaivee, tiravai. Yutayaa vaidi Yosuaava ari ngiaammuauya titooduu tuuduu ngiari nnammutuainya iya teevoora Rahaapo iya vitoo ari nnauvaki yapa kioo titaa kiooduu ari vo aataruudaa viravai. Itaama uuvaara Anutuuqo innara tunoo: Safuuma varira gioonnaivee, tiravai. ²⁶Vaidiivo putiivaara yaata utuatee. Vaidi putiivaa kaanaivo vaa vioo kiaikio mmanna nnabavai vaivai. Itaama vaivaa roosiima vaidiivo Anutuuqaara kutaavaivee kiaa kioo hama mmoori yoketaiyauvaa iirama kioo kati varikio inna kuaivo vaidi putiraivaa roosiivai.

Ta tuqinnama ti mmaakiriyaavaara haitatuukiaaravai

3 ¹Ni seenayaso, ngia voovaitanaano nnaasu vitaira mmooriivaa iikiatee. Vaa ngia teeda rikiaavai. Ta Anutuuqaa kuaivaa vitaira vaidiia kua pinaivaa tira suaivaki fai Anutuuqo yaagueeqama ti mmooriivaara ti yaparainaravai. Anutuuqo ti yaparainaravoono ti seena ari vo mmoori vareeraiya yaparainaravaa fai yaataraanaravai. ²Ta mmuakiaaya kaayau suai koonnama variaunnava. Gioonna kiaapu voovoono hama ari avaiakidiri kuaivaa koonnama tiivo inna safuuma vari tuanaavai. Itaama variivoono fai ari varira mmuakiaavai haitatuuno yoketaavai vainaravai. ³Ta puara hoosaiyauvaa avaiyauvaki yeenaiyauvaa yapa kiada ta titi kuatai aataruudaa kuaunnava. Ta yeena kiisaivo puara hoosaiya avaiyauvaki vaiyauvunudiri utida ta iya mmamma mmuakiaayavai hanigiaunnani ta kuaaree kiaunnaidaa kuaavai. ⁴Siipaivaaraatama yaata utuatee. Ivo pinaa mminnaavai vaikio yuunnaivo ivaa yaagueeqama utikio rikioo kuaivai. Kuaikio too vaidi haitatuuraivo kiisa mminnaivau utikio viraivaudiri utikio too vaidiivo kuane tiidaa kuaivai. ⁵Mmaakiriivo mmuakiraivai vaivai. Ivo kiisa mminnaavai vaikio vaidiivo ivaudiri pinaama kua tiao ari mannaka tiivai.

Annaanna mmaguyaivaki ikiaivo kiisakiata taa roo vioo ivakidiri pinaavai taivaaraatama yaata utuatee. ⁶Mmaakiriivo ikiaivaanikaraama

itaama vaivai. Ivo vaidiivaaki vaikio rikioo ivaudiri kaayau ari vookara ari vookarai aataru maisaiyauvo vaivai. Vakia roo vioo vioo pinaavai vaikio mmuakiaa inna variraivo maisavai. Inna mmaakiriivo itaama iivo ikia aakiaivakidiri nniivai. Ngioo ivo inna varira nuaira mmuakiaavai iikio rikioo ivo aataru maisavau nuavai.

⁷Vaidiia mmuakiaa fayai mmararaiyauvaata ngiaammaiyauvaatama yapaiyauvaata piisaiyauvaatama aikiooma vitada viriaani varia rada vidada giainayauvai variaavai. Iyauvaa vaidiia aikiooma vitada viriaavai. ⁸Hama vaidi voovoono ari mmaakiriivaa aikiooma iikiokio giaina roosiima vaivai. Ivo maisa kuaivaa tioo varioo kisanga hama yopeema ravaatau utuaivaa roosiivai vaivai. Yapai quaihaivo ari kuaanuu maisavaa vaidiivaa aakiaivaki yapa kiaikio vioo suvuaikio putiivaa roosiima ti mmaakiriyyauvo vainoo. ⁹Ti mmaakiriyyauvunudiri ti Konna Udaangaivara ta yoketaavee tida ti seena gionna kiaapuuya Anutuuoqo ariyyaadiri mmatainno iima kiaiyara ta iyara maisayavee kiaunnvai. ¹⁰Yoketaa kuaivaata maisa kuaivaatama mmuaa avaiakidiri kiaunnvai. Ni seenayaso, ngia iida itaa kua kiaarainno. ¹¹Hama rumuruuma nnooriivo mmuaa yaataruvakidiri nnoori yoketaivoota kapikaravootama tiivai. ¹²Ni seenayaso, hama nnaammuayaivo yukuaivaa tasipama iiraivo vaivai. Hama mmadauvo numa nnaammuayaivaa iiraivaa tasipama vaivai. Hama sorovuaravakidiri nnoori yoketaivaa vita kiada nnaavai. Ivaitana ari vookaravaitanavee.

Tinni yoketaivo ngiau aapuuvakidiri tiivai

¹³Dee vaidivoono ngiikidiri tinni yoketaivo vaikio mmuakiaa kuavaara arinaima rikiannee? Fai ivo safuuma varioo mmoori yoketaivaa iinai ta teeda kiaara: Kutaa tinni ruua vaidivaivee, kiaaravee. Fai ivo hama ariiyara mannaka tirainno aduoo varioo tinni yoketaivaa tasipama mmoori varanai ta teeda kiaara: Kutaa tinni yoketaa ruua vaidivaivee, kiaaravee. ¹⁴Fai a aiyara nnaasu yaata utuee i seenaiya i yaataraivara i ausaivo kapikaraikio i nnannateeraivo i aakiaivaki vainainnaata sa ai mannaka tiee kua kutaivara unnakuaivaa kianee. ¹⁵Vaidiivo itaama yaata utii ivo hama ngiau aapuuvakidiri tii yaata utiravai yaata utivai. Mmatayaa diaiya yaata utiravai yaata utivai. Hama Mmannasa Yoketaivaakidiri tii aataruvai. Mmagia maisaivaakidiri nnii aataruvai. ¹⁶Fai gionna kiaapu voovoono ari seenaivo inna yaataraivara inna nnannateeno ariiyara nnaasu yaata utino fai mmuakiaa rapira buaaru tira mmuakiaa maisa aataruuyauvo innaki vainaravai. ¹⁷Tinni yoketaivo ngiau aapuuvakidiri tiivaa vaidiivo ivaa varoo aataru yoketaivau nuainno varioo tirooma ausa nuufa tasipama varioo ari seenaiyara yama yamainno iyara yoketaivai. Ivo iyara kaayauma boo tioo mmoori yoketaivaa nnaasu iivai. Ivo kua kutaa tioo hama vo vaidivaara yoketaavee tioo vo vaidivaara

maisavee tiivai. ¹⁸Itaama iikiaa vaidiia tirooma ausa nuufa tasipama variaavo iya iikiaa aataruuvo mmuakiaa gioonna kiaapuuyaki vioo suvuavai. Vioo suvuaikiai iya mmuakiaaya yoketaama safuuma variaavai.

Sa mmatayaa diaa mminnaiyauvaara nnaasu yaata utuatee

4 ¹Ngiingiiita ngiingiiita buaru tida rapira aataruuyauvo deedaadiri nniinne? Ngii mmammaiyauvo ngii iikiataira aataruuyauvo ngii aakiaana vaiyauvakidiri nniivai. Itaama iikiaa aataruuyauvo ngii aakiaiyauvaki nnammutuannammutuaakiaaya variaavai. ²Ngia mminnaiyauvaa taavo ngii varaataikiai hama varaiyauvaara ngia vaidiia ruputuani putuaavai. Ngia mminnaiyauvaara yaagueeqama mmuduuya rida hama varaiyauvaara ngia buaru tida rapuaavai. Ngia mminnaiyauvaara hama Anutuuqaata yaparakiyaiyauvaaraida hama ngia varaavai. ³Ngia inna yaparaira suaivaki ngii yaata utiraiyauvo koonnama vaivaara ngia yaparakiyaiyauvaa hama varaavai. Ngia ngiingiiyara nnaasu yaata utida ngii mmammaiyauvo iikiatairaiyauvaa iikio ngii yoketaakiaiveeraiyauvaara ngia yaparakiyaiyauvaa hama varaavai.

⁴Ngia sabi mmuara heeraiya roosiima Anutuuqaa pikiada vo aataruvau viraiyaso, vaa ngia taavai. Gioonna kiaapu voovoono mmatayaa iira aataruuvaa iino inna seena tuanaavai roosiima vaino too hama innaki Anutuuqaa mmuduuya riraivootainaravaivee. Ivo mmatayaa iira aataruuvaa mmuduuya ruaivo inna Anutuuqaa nnammutuaavai varivai. ⁵Anutuuqaa kua fafaaraivo vainno tinoo: Anutuuqo ti aakiaivaki yapa kiai Mmannasaivoono ti haitatuunai ta innara nnaasu yaata utuateeraivaara tiyara itaama iivaivee. Anutuuqaa kuaivo itaa kua tiivaara ngia yaata utida ivaara mmanna kuavaiveeda kiaanee? Ai hameetavee. Kutaa kuavai. ⁶Anutuuqo kati tiyara yoketaama yaata utira yaagueeqaivaa ti mmiivoono ti aakiaana ti varaataiyauvaa yaataravai. Ivaara Anutuuqaa kua fafaaraivo vainno tinoo: Gioonna kiaapuuya ngiariiyara mannaka kiaiya Anutuuqo too iyara ooqoo tiivai. Gioonna kiaapu vooya adida varida hama ngiariiyara mannaka tiraiya Anutuuqo kati iyara yoketaama yaata utivaivee. Anutuuqaa kuaivo itaa kua tiivai.

⁷Ivaara Anutuuqaa kuaivaa rikiada adida varida inna mmemmana variatee. Mmagia maisa Sataangaa ooqoo tida titakio ngii pikioo ngieera kuaivee. ⁸Ngia Anutuuqaa vaini vikio ivo ngii vainima nninaravai. Ngia mminnamminnaa maisaiyauvaa vareeraiyaso, ngia ngiingii aakiaiyauvaara yaata utida ngiingii yaakuuyauvaa fini kiatee. Ngia huobavainna unnakua nnaamuruuyaso, ngiingii aakiaiyauvaa yoketaama kiada variatee. ⁹Sa ngiingii mminnamminnaa maisaiyauvaara rataatee. Pikiaatee. Ngiiingii mminnamminnaa maisaiyauvaara sirigakiaivaa pikiada adida variatee. ¹⁰Ngieenoo Anutuuqaa avuuvau adida varikio fai ivo ngii nnutuuyauvaa ngiau aapu yapaanaravai.

Sa ngiingiiki ngiingiiki kuminayaa kuaivaa yapaatee

¹¹Ni seenayaso, sa ngiingiiyara ngiingiiyara koonnama kua kiatee. Gioonna kiaapu voovono ari seena voovara koonnama kua tiao kua pinaivaa innaki yapaivono hama innaki nnaasu yapaivai. Anutuuga mmaanna tuu kuaivaaraatama koonnama kua tiao ivakiaatama kua pinaivaa yapaivai. Mo fai a Anutuugo mmaanna tuu kuaivaara kua pinaivaara dira vaidivai variee hama ivaa rikiee iirama kiee fai a mmanna vaidikuaano kua pinaivaara nnaasu yaata utuee dinaravai. ¹²Anutuugo ari mmuaavono mmaanna tuu kuaivaa ti kiaa ti mmiravai. Ivoono kua pinaivaara dira vaidivai varivai. Ivoono nnaasu ngii vitoo yoketaivau yapaanaree tiao fai aikiooma ngii vitoo yoketaivau yapaanaravai. Fai ngii ruputu taikaanaree tiao fai aikiooma ngii ruputu taikaanaravai. Mo a kua pinaivaa i seena vaidi voovaaki yapaannakua mo a gioononnee?

Hama ta titi mannaka kiaaravai

¹³Ni kuaivaa rikiaatee. Ngia kianoo: Makeennee turau ta vidada oto pinaa yoosinna iqiivakinnee vara voovaki varida mmuaa nuanu mmoori varadada irisai sikau pinaiyauvaa varaaravaivee. ¹⁴Mo ngia itaa kua kiaiya turau hama ngiengie variaaravaa taanoo. Ngii variraivo dataamainno vainnee? Namaivo yuunnaivaa tasipama kiisa suai vainno ivaudiri vioo akiiraama raubiriineema ngia variaano. ¹⁵Ngii kiatai kuaivaa kiaaree kiaa ataa kua kiatee: Fai Udaangaivono ari yaata utiivaugiataama ti tinai fai ta varida iqii mmoori ivaanee vara aqaa mmoori aavaa iikiaaravaivee, kiatee. ¹⁶Makee ngia yoke kiaa aruoo varida ngiingiiyara mannaka kianoo. Ngia itaama ngiingii mannaka kiaivo koonnainoo. ¹⁷Ivaara gioonna kiaapu voovono yoketai aataruovo ariiki vaivaa iikiataama vaikioonnaata hama iivaara ivo mminnamminnaa maisivaa varaivai.

Vaidi kaayau hoonahaana suvuairaiya tuqinnama variatee

5 ¹Ngia gioonna kiaapu kaayau hoonahaana suvuairaiyaso, tuqinnama yaata utuatee. Pinaa ari vookarai mmuaararaiyauvo ngiisi nninaraiyauvaara yaata utida ratada varida ausa mmuaarareera tasipama variatee. ²Ngii hoonaiyauvo vaa uudaivaivee. Ngii uyira rairaiyauvaa vaa kegenaiya hatoka nnaa kiaavaivee. ³Ngii sikau goora sirivuaiyauvaa vaa kaakannaikio iyauvo maisiyauvaivee. Ii kaakannai ivo ngia variaivaudiri mmataama kioo vaivaara ngia koonnama variaivo kooyaa vainoo. Ivoono ngii mmammaiyauvaa iino ikia taivai roosiinaravai. Aa nnaagiai suai aayauvaki Anutuugo ti yaparainara suaivo vainima vaivaki ngia kaayau hoonahaanaiyauvaa rupi nuunama

yapa kiaavaivee. ⁴Tuqinnama rikiaatee. Mmoori vareera ngiaammuauya ngii mmooriyauvakidiri yeenna iira too apuuyauvaa rutakaiya hama ngia tuqinnama irisai sikauyauvaa iya mmiaavai. Ii sikau iyauvoono ngia tomedama iikiaiuyauvaa aavaa kooyaa ti vitainoo. Yeenna iira too apuuyauvaa rutakaiya ngia iya unnakua kiaivaara pinaama kiaavo Udaanga Anutuuqo yaagueeqama variraivoono vaa rikiaivaivee. ⁵Ngia mmuakiaa suai mmatayaa varida yoketa yoketai mminnaiyauvaa varada ngiingiiyara sirigaida variaavai. Puaraivaa viriaavo nneeravaata vaivaa roosiima ngia variaivo itaama vaikio ngii putira suaivo aavaa nninoo. ⁶Ngia vaidi vooya kati safuuma variayaki kua pinaivaa iyaki yapa kiada iya ruputu kiaani putuaavai. Iya hama oooqo tida rammammeeyairama kiada putuaavai.

Yaagueeqama kiada ngiingii seenaiyara yaaku varaatee

⁷Ni seenayaso, itaama vainainnaata mmannammanna yaagueeqararama kiada varia rada vidada Udaanga Yisuu Kirisiiva tiinara suaivaki taikaanaravai. Vaa ngia taavai. Mmoori koova ari yeennaiyauvaa hau utu kioo yoketaama kaanaivo vainaraivaara yaagueeqama varia roo faannama roo kuaivai. Ivo vati tauraivaaraata nnaagiaivaaraatama itaama varia roo faannama roo kuaivai. ⁸Udaanga Yisuu Kirisiiva tiinaraivo vainima nninaraivaara ngieetaatama itaama yaagueeqararama kiada varia rada vida varida innara faannakiatee.

⁹Ni seenayaso, Anutuuqo ngii kuaivaa rikioo kua pinaivaki ngii yaparaivoo kiaa sa ngiingiiyara ngiingiiyara nnannateeda nunuraanuraikiatee. Ngii yaparainara suaivo aavaa vainima ngiisi nninoo. ¹⁰Ni seenayaso, forofetaiya Udaanga Anutuuqaa kuaivaa kiaa kookieema kiada tiraiyara tuqinnama yaata utuatee. Vaidiyya maisa mmooriivaa iya mmuduu iya mmamma nniitaroovaa varadaata mmannammanna yaagueeqama nnaasu variravai. Ivaara yaata utida mmannammanna yaagueeqama nnaasu variatee. ¹¹Iya mmannammanna yaagueeqama itaama varuuvaara ta iyara sirigaida variaayavee kiaunnvai. Nnaaruaa vaidi Yoopo varuduu pinaa mmuaararoovo innasi nnuduu rikioonnaata ivo mmannammanna yaagueeqama nnaasu varuuvaara vaa ngia rikiaavai. Udaanga Anutuuqo nnaagiai inna tuqinnoovaraatama vaa ngia rikiaavai. Udaanga Anutuuqo mmatayaa variayara pinaama boo tioo iyara tuqinneeraivo innaki suvuavai.

¹²Ni seenayaso, aa na tinara kua aavo mmuakiaa kuavai yaataravai. Ivaara tuqinnama yaata utida rikiaatee. Ngia kua kutaivaa tida sa sabi kua sabi kuaivaa kua kiaa yeena rairavaa tasipama kiatee. Sa ngiingii kuaivaa kiaa yeena rairavaa ngiau aapuuvaa nnutuuvaa tasipama kiatee. Sa ngiingii kuaivaa kiaa yeena rairavaa mmataivaa nnutuuvaa tasipama kiatee. Sa ngiingii kuaivaa kiaa yeena rairavaa ari vo kua vo kuaiyauvaa

tasipama kiatee. Yapooma Anutuuqo ivaara ngii yaparainno irisai maisaivaa sa ngii miaiveeraivaara ngia ee-oo tira suaivaki kutaa tuanaa ee-oo nnaasu kiatee. Ngia hamavee tira suaivaki kutaa tuanaa hamavee nnaasu kiatee.

¹³Ngiiikidiri ngii seena voovai mmuaararavaa varainnee? Inna aikioo, ivo Anutuuqaara yaaku varaivee. Mo ngiiikidiri ngii seena voovai sirigainnonnee? Inna aikioo, ivo kuaru tioo Anutuuqaata kua yoketaivaa kiaivee. ¹⁴Mo ngiiikidiri ngii seena voovai nniitarainnee? Inna aikioo, ivo vaa ausa hanigieeraiya kieeta vaidiiyara aayanna kiaivee. Aayanna tinai nnida innara yaaku varada Udaanga Anutuuqaara yaata utida nnammariivaa innayaa tusaateeraivaara iyara aayanna kiaivee. ¹⁵Iya itaama yaaku varada Udaanga Anutuuqaara kutaavaivee tikio fai nniitaraivo pikiano ivo kati hara kioo varinaravai. Fai Udaanga Anutuuqoono inna tuqinnano inna nniitaraivo pikiano ivo kati hara kioo varinaravai. Fai inna mminnamminnaa maisaivo innaki vaino too fai kati Anutuuqo rugaanaravai. ¹⁶Itaama vainai ngiingiita ngiingiita ngiingii mminnamminnaa maisaiyauvaa kiaa kookieema kiada ngiingiyyara ngiingiyyara yaaku varaatee. Anutuuqo ngii nniitaraiyauvaa tuqinnaanaraivaara itaama nnaasu iikiatee. Vaidi voovoono safuuma variivoono yaaku varano fai kaanaa ari vookaraivo vainaravai. ¹⁷Irayaava ti roosiira vaidivai variravai. Varioo ivo yaagueeqama yaaku varoo tunoo: Sa vatiivo ruaivee, tuduu rikioo taaravooma nuanu taika kioodoo vo nuanuvai kuraaga yaaku saivai sainaidiri mmuaa kuraagavai hama vatiivo riravai. ¹⁸Nnaagiai ivo kava yaaku varoo tunoo: Vatiivo ruaivee, tuduu rikioo vatiivo mmataivau ruduu yeennaiyauvo uriravai. ¹⁹Ni seenayaso, fai ngiiikidiri gioonna kiaapu voovoono kua kutaa aataruuvaidiri fanniima voodaa vino too fai gioonna kiaapu voovoono kava inna vitoo yoketaa aataruuvau yapaanaraivaara ²⁰aa kua aavaa tuqinnama rikiaatee. Fai gioonna kiaapu voovoono gioonna kiaapu voovai mminnamminnaa maisa varaivaa ivo ii aataru konnaivakidiri kava inna vitoo yoketaa aataruuvau yapa kino fai inna aakiaivaki varii vaidi kaanaivo hama putinaravai. Ivo itaama iivaara Anutuuqo kaayau mminnamminnaa maisaiyauvaa rugaanaravaivee.